

— **Az aviatika mártirjai.** Boutieaux francia tábornok összeállította azoknak az aviatikai katasztrófáknak a statisztikáját, amelyek az 1909. és 1910. évek folyamán fordultak elő. Eszerint a statisztika szerint 1909-ben negyvenhat baleset volt, köztük három halálos, 1910-ben pedig kilencvennyolc, köztük huszonnyolc halálos. A balesetek számának az emelkedése természetesen következik abból, hogy 1910-ben sokkal többen foglalkoztak a röpüléssel, mint az azt megelőző évben. A balesetek okait vizsgálva, a tábornok különbséget tesz aszerint, amint azok a szerkezet tökéletlenségéből, a pilóta hibájából, légköri zavarokból vagy kellőképp meg nem állapítható okokból származtak. A konstrukció tökéletlenségére esik a balesetek 29 százaléka, a pilóták hibás manőverezésére 27 százaléka. A légköri viszonyok folytán magyarázható balesetek száma emelkedett 1910-ben, mert az aviatikusok most már sokkal merészebbek és heves szélben is megkísérik a folszállást. Az első időben több baleset volt biplánon, mert akkor még kevés monoplán volt használatban. A tábornok a statisztikai összeállítás végén behatóan foglalkozik azzal a kérdéssel is, hogy miképp lehetne a jövőben az aviatikai baleseteket elkerülni.

— **A világ legnagyobb áruháza.** Londonban legközelebb megnyitják a világ legnagyobb áruházát. Az egész épület fehér gránitból készült és a frontja 280 méter. Az elektromos világításra szolgáló drótok 24 angol mértföldet, az égők 1350 ezer gyertyafényt képviselnek. Az áruház hatalmas termel mintegy száz ezer vásárlót fogadhatnak be. Száztizenöt különböző osztályban ötezer alkalmazott szolgálja ki a közösséget, amelynek forgalmára 24 lift és 154 lépcső szolgál. A tetőn drótnélküli telegráf-állomást építenek. A termekben 200 telefonfülke van. Az áruhalom építéséhez 11 millió kilogramm acélt használtak föl. Két nagy üvegteremben óriási étkező-helyiségeket rendeznek be. Nyáron egy kis park van a tetőn, ahol kertí kávéházat rendeznek be. Ugyancsak a tetőn játszótér van gyermekek számára, ahol az áruház gyermekápolónőket is tart. Író-, toalett-, és olvasó-termekből is van elég. Még tudakozódóiroda is van az áruházban, ahol idegenek ingyen kapnak fölvilágosítást.

— **Panasz a cimirodából.** A következő sorok közlését kérték: Van Budapesten egy cimirodának nevezett vállalat, amelynek a helyiségébe azok az emberek menekülnek, akik munkanélküliségükben már más uton nem tudják megszerezni a mindennapi kenyerüket. A cimiroda fizet, ha fizetne, ezer cím megírásáért 2 koronát. A legjobb esetben reggel 7 órától este 7 óráig — ebből az időből csak tíz percet szabad ebédidőre venni — meglehet írni 600 címet, ezért járna 1 korona 20 fillér. De megírás után átvizsgálják a beadott címeket és azzal az ürüggyel, hogy hibás a címzés, 100–150 darabot visszadobnak, hogy azt ne kelljen megfizetni, azonban ezeket a címeket a vállalat mégis fölhasználja. Ha a cimiro ez ellen tiltakozik, akkor azt mondják, hogy tovább mehet és a már megdolgozott pénzt sem kapja meg; „jőjjön majd szombaton.” Szükségesnek tartottam, hogy azoknak a társaimnak tudomására hozzam ezt, akik ilyen cimirodáknak akarnak esetleg munkát vállalni.

— **Csendőrszorongó a korcsmában.** Ugra bihar- megyei községben Bertalan Mihály földműves korcsmában mulatott, majd részegen tört, zuzott mindent. A vendéglős csendőrökért küldött. Fekete László őrsvezető egy csendőrkáplárral odaérkezett és folszólitotta a garázdálkodó legényt a távozásra. Ez azonban nem engedelmeskedett, elkapta a csendőr fegyverének a csövét; erre a csendőrőrsvezető megszurta. Bertalan a halállal vívódik.

— **Tréfából agyonlőtte Szolnokon Halász Sándor** 14 éves fiú Rigó Juliska kilencszentendős lányt, akire ráfogta a Flaubert-puskát és ijesztgette, hogy meglövi. A puská elsült és a kislány holtan esett össze.

— **Elrabolták a község pénzét.** Dinnyés (Torontál) községben a keddre virradó éjszaka vakmerő betörést követtek el a községben. A rablók elvitték a pénztáskáját, amelyben több mint ötezer korona volt. A szekrényt reggel a mezőn föltörve és kifosztva találták meg. A gyanu cigányokra irányul, akik napokig tanyáztak a község határában és most nyomtalanul eltűntek.

— **Az Uránia Színház** vasárnap, november hó 12-én, délelőtt pont 10 órakor munkáselőadást rendez. Szinrekerül: *A fehér ember utja*. Jegyek 40 fillérért már kaphatók a Népszava-könyvkereskedésben.

— **A biztosítási összegért gyilkosságot,** talán öngyilkosságot is követett el Toman László, Salm herceg volt sófőrdje, aki a múlt hét végén egy berlini biztosító társaságnál 50.000 koronára, majd 60.000 koronára és baleset elleni 35.000 koronára biztosította az életét. A múlt hét keddjén az alsó-ausztriai Lundenburg környékén egy föl ismerhetetlenségig összecsonkított holttestet találtak. A holttestnél talált iratok Toman László nevére szóltak. Most aztán kiderült, hogy Toman László egy barátja segítségével meggyilkolt valakit, hogy a biztosítási összeget fölvehesse. A meggyilkolt Schuller József nevű asztalossegéd, akit Toman Bécsből csalt el és Lundenburg környékén meggyilkolta. Toman azt hitte, hogy az összeroncsolt holttest irataiból megállapítják az ő halálát és így a biztosított összeget a cinkostársa fölveheti. Valószínű, hogy Toman észrevette, hogy a csalafintaságát fölfedezték. Trautenau mellett hétfőn egy holttestet találtak, amelyik nagyon hasonlít Tomához, aki a büntetés elől alkalmasint a halálba menekült.

— **Tolattak . . .** Losonczy Mihály vasuti fékező hétfőn Szajolban (Szolnok) tolatás közben két útköző közé került. Azonnal meghalt. Özvegyén kívül öt árvája maradt.

— **Szerelmesek tragédiája.** Novák János meliszi géplakatos fölkereste szerelmesét, Adamkovic Annát, hogy megkérdezze tőle, miért ígért meg másnak feleségül. A leány aludt; erre Novák a revolveréből négyszer rálőtt a leányra, akit életveszedelemesen megsebesített. Ezután apja lakására ment, ahol kétszer a nyakába szurt, majd kétszer a fejébe lőtt. Mindakettő haldokolt, amikor beszállították a trencsényi kórházba.

— **Pórujjartak a betörők.** Krassóbarlang községben Karabás Péter és Tokán József a keddre virradó éjszaka betörték Fesztinger Mór korcsmárhoz, hogy kirabolják. A zajra a korcsmáros fölébredt és revolverrel rálőtt a betörőkre, Karabás sulyosan megsebesült, a társa megszökött. A csendőrség mindkét betörőt letartóztatta és átadta az ügyészségnek.

— **Petróleumforrás Sósmezőn.** A küküllőmegyei Sósmező vidékén gazdag petróleumot tartalmazó telepek vannak. Ezek kiaknázását legközelebb megkezdik. A Nafta Industrie Compagnie ugyanis még ez év folyamán megkezdte a furásokat. Az előmunkálatok teljesítésére egy főmérnök már Sósmezőre érkezett.

— **A Technológiai Iparmúzeum igazgatósága** (VIII., József-körút 6. szám) az 1911–1912. téli időszak alatt az iparosok részére ipari továbbképző tanfolyamokat rendez, nevezetesen: 1. *Üzleti fogalmazás* november 3-tól január végéig. Kedden és pénteken este 7–9-ig. Beiratkozás díja 1 korona. 2. *Ipari számtan—mérlet és kalkuláció* november 3-tól február végéig. Kedden és pénteken este 7–8-ig. Beiratkozás díja 1 korona. 3. *Szabadvéti rajz* iparosok részére november 2-től március hó 31-ig. Hétfőn és csütörtökön este 7–9-ig és vasárnap délelőtt 9–12. Beiratkozás díja 3 korona. 4. *A betű-számtan elemi géplakatosoknak, szerelőknak stb. általános továbbképzésül bevezetésnek az erőműtan (mechanika) elemi tanfolyamához.* November 3-tól december végéig. Hétfőn, kedden és pénteken este 7–9-ig. 5. *Az erőműtan (mechanika) elemi géplakatosoknak, szerelőknak, stb. Január elejétől március végéig hétfőn, kedden és pénteken este 7–9-ig.* Beiratkozás díja a két kapcsoló tanfolyamra 1 korona. Az előadásokat VII., Wesselényi-utca 38. szám alatt levő fővárosi polgári fuiskolában tartják. Beiratkozni lehet október 15-től november 3-ig, hétköznapokon délelőtt 9–1-ig és délután 4–7-ig, vasárnap délelőtt 9–12-ig a M. Kir. Technológiai Iparmúzeum irodájában (VIII., József-körút 6, illetőleg Népszínház-utca 8, I. emelet, 2. szám).

— **Az Országos Ismeretterjesztő Társulat** sorozatos előadásainak elsejét 1911 november hó 5-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor Vámbéry Armin tartja Reformképes-e a kelet? címmel. Az előadás helye: „Uránia” magyar tudományos egyesület színháza (Rákóczi-ut 21. szám). Belépődíj nincs. Vendégeket szívesen lát. A téli évadban még előadást tartanak: Berczik Árpád, Marczali Henrik dr., Teleky Sándorné grófné.

— **A légymányosi rablógyilkosság.** Szabó József gabonamunkás, akiről Sztyehlik Lajos terhelő vallomást tett, tagad; azt akarja bizonyítani, hogy a gyilkosság éjszakáján a korcsmából egy órákor hazament és a házmestere eresztette be; szembe-sítették a házmesterrel, aki kijelentette, hogy ő azon az éjszakán beteg volt, nem is nyitott kaput, hanem a felesége hat órákor eresztette be Szabót. A rendőrség megállapította, hogy az a kés, amit Pásztor fölébe szurttan találtak, Szabó Józsefé. Ezt a kést többen fölismerték. Szabó a folyton szaporodó terhelő bizonyítékok ellenére is tagad.

— **Tűz volt kedden reggel** Weisz Jakab asztalos Német-utca 26. szám alatt lévő műhelyében; mintegy ezerötven korona értékű butor elégett. A tüzet a VIII. kerületi tűzoltóság oltotta el.

UTOLSÓ HIREK

Az ausztriai pártgyűlés.

— Lásd a 11. oldalt. —

A „M. T. I.” jelenti késő éjjel: A szocialista párt délutáni gyűlésén Adler dr., reichsrathi képviselő jelentést tett a német szociáldemokrácia viszonyáról a többi ausztriai szocialista párthoz. Határozati javaslatot ajánlott, amely elveti a cseh-szláv szociáldemokrácia szeparatizmusát, amely ellentmond a szociáldemokrácia alapelveinek. Bármennyire sajnálja is a cseh szociáldemokrácia szeparatizmusa által okozott szakadást, elismeri az új cseh szociáldemokrata munkáspártot, amely hű maradt az Internacionale alapelveihez. A párt vezetősége utasítandó, hogy alkalmas időben kezdeményezze az ausztriai összes szociáldemokrata pártok rendkívüli birodalmi konferenciájának az egybehívását, amelynek az lesz a feladata, hogy a szociáldemokrata összpárt szervezetét megalakítsa. A határozati javaslatot szerdán fogják tárgyalni.

Kötél.

Regulát halálra ítélték.

Megint törvényes gyilkosság készül: az edelényi rablógyilkossággal vádolt Regula Edét háromszoros gyilkosságban és rablásban mondotta bűnösnek a miskolci esküdt-szék és kötélfalálra ítélte a bíróság. Ha, ami valószínű, a Kuria visszautasítja a semmiségi panaszokat, csak a királyi kegyelem mentheti meg Regulát a bitófától. Bármily kevéssé szimpatikus is ez a vádlott, bármennyire is ellene szól a közhangulat: ez a kegyelem kívánatos dolog volna. Ha már van halálbüntetés, a kegyelem jogának kihasználásával kellene elkerülni a mindig előfordulható és a halálbüntetés végrehajtása után már semmivel jóvá nem tehető tévedést.

A tárgyalás utolsó napja így folyt le:

A tárgyalás megnyitása után az elnök a véglegesen megállapított kérdéseket olvasta föl. Négy főkérdést és kilenc kiegészítő kérdést intéztek az esküdtekhez. Fölteszi a bíróság a kérdést az előre megfontolt szándékkal elkövetett gyilkosságra, a szándékos emberölésre, a bűnrészességre és azonkiül a bűnösség minden lehetőségére. Az ügyész a bűnrészesség kérdésének föltevése miatt semmiségi panaszt jelentett be.

Az ügyész beszéde.

Azután Bulyovszky főügyész helyettes mondotta el vádbeszédét. Ismertette a gyilkosság részleteit és felsorolta azokat a körülményeket, amelyek arra vallanak, hogy Regula Ede egyedül követte el a gyilkosságot.

Midőn a vádlott — ugymond — a csárdába bement, zajtalanul, csöndesen, nem az volt az első dolga, hogy a másik szobában való szekrényből a pénzt magához vegye, hanem az ágyban megmozdult Czeisler Henrik kegyetlen lemészárlása. És ha gyilkos művét tovább folytatni nem akarta volna, csak pénzvágát kielégíteni, megkegyelmezhetett volna a szegény asszonynak és a leánynak. A gyilkos azonban nem elégedett meg egy áldozattal, de gonosz lelke szomjuhozott a többi ártatlanok vére után, mivel kétségtelen, hogy Czeisler Henrik lemészárlásának zajától a szomszéd szobában levők fölébredésével és életbenhagyásukkal tanúi lettek volna gaz cselekedetének. Ilyen elromlottágról, ilyen elzúllott gonosz-ságról, ilyen vad bestiálitásról, itt nem kell bölcselkednünk, itt nem kell szónokolnunk, itt nem lehet és nem szabad humanizmusról gondolkoznunk. Itt az igazság irtóztató súlyával kell büntetnünk, hogy e vadállati emberből a társadalom meg legyen örökre mentve; föl kell lázadnia minden emberi érzésnek, hogy a meg-támadott állami jogrend helyreállításáért, mint az edelényi vérnász legelvetemültebb gonosztevője irtóztatos mérsárlása, minden érzést kigunyoló eljárása megérdemel. Föllázad az emberi érzés, állal a szív dobbanása, hogy e rémes gyilkos

szágot emberi lény jóbarátján, ártatlan nőknél hogyan hajthatta végre ilyen mérszárlással. Mondják ki bűnösnek a rablói-gyilkosságban, hadd legyen a szent hely a lelkiismeret ítéletének megdöntésetlen igazságos temploma.

A védő beszéde.

Az ügyész után *Lengyel Zoltán* védő emelkedett szólásra.

Kétségbejöttön nehéz — ugymond — a földadomány. Védnem kell ott, ahol három ember kiontott vére kiált bosszuért, amikor az egész társadalom példás megtorlást követel. Az volt a föltevése, hogy a bűntettet vagy bünszövetkezet követte el, vagy ha egy ember tette, akkor az nem lehet józanészű ember tette. Mégis, azt kell mondanunk, hogy a tárgyalás lefolyt anélkül, hogy világosságot sikerült volna az ügyre deríteni. Hibáztatja, hogy felekezeti kérdést csinálnak az ügyből, holott az emberélet egyformán becses és nincs veszedelmesebb, mint az elfogultság. A vádlott nem elmebajos, nincs is örökölt terheltisége, még sem normális, hanem korlátozott ember. A könnyű pénzszerzés vágya ragadta meg, a szerelem és az időelőtti családalapítás gondolata vitte a bűn útjára. Arra a kérdésre, hogy előre megfontolt szándékkal gyilkolt-e Regula, a védő szerint határozott nemmel kell felelni. Lopni akart a fejszét csak falbontás végett vitte magával. Azt a kérdést, hogy volt-e Regulának bűntárs, a tárgyaláson nem lehetett tisztázni és nincs meg a tettestárs, bár megkerült egész öltözet. Amikor csak a közlő kell választania, hogy halálos büntetés vagy életfogytiglan való fegyház legyen a büntetés, hivatkozik a modern irodalom jelesseire, köztük Borsodmegye nagy szülöttjére, Szemere Bertalanra, aki a halálbüntetés eltörléséről írt pályamunkát annak idején és azt kell mondani, bármily súlyos legyen a bűn és törvény, nagy legyen az elkeseredés ellene, ne kövesse meg a társadalom az elítélésre váró bűnöst, mert a kétségek és bizonytalanságok mellett nem tudná viselni a lelkiismereti felelősséget azért, hogy a tömegszelvényedelm nyomása alatt halálra ítélték egy büntetlen előéletű, jobb sorsra érdemes 24 éves fiatalembert, akit többé nem lehet föltámasztani és akiről mégis utólag derülne ki, hogy a bűnös cselekedetet nem önmaga találta ki és nem egymaga hajtotta végre.

Lengyel Zoltán mintegy két óra hosszat beszélt. Majd az ügyész replikája és a védő válasza következett, mire az elnök délután negyed kettőkor három óráig fölfüggesztette a tárgyalást.

Hétnél több igen: halál.

A délutáni tárgyalás az elnök összefoglaló beszédével kezdődött. Az elnök a kérdéseket ismertette és aztán az esküdtek visszavonultak. Két óra hosszat tartó tanácskozás után bejelentette az esküdtek főnöke, hogy *hétnél több igennel* válaszoltak az esküdtek a következő kérdésekre:

Bűnös-e vádlott, ifjabb Regula Ede abban, hogy miután elhatározását, hogy Czeisler Henrik korcsmárostól jogtalan módon pénzt szerez és a kivített tüzetesen átgondolta, anélkül, hogy akaratának szabad elhatározási képességével nem bírt vagy elmetehetségében meg volt zavarva, 1911 augusztus 5-ről 6-ra virradó éjjel Edelenyben *Czeisler Henrik korcsmárost* fejszével ejtett sebzésekkel előre megfontolt szándékkal megölte, igen vagy nem?

Bűnös-e vádlott, ifj. Regula Ede abban, hogy miután elhatározását, hogy Czeisler Henrik korcsmárostól jogtalan módon pénzt szerez és a kivített tüzetesen átgondolta, anélkül, hogy akaratának szabad elhatározási képességével nem bírt vagy elmetehetségében meg volt zavarva, 1911 augusztus 5-ről 6-ra virradó éjjelen Edelenyben *Czeisler Henrik* egymagában vagy más egyénnel együtt és közösen fejszével ejtett sebzésekkel előre megfontolt szándékkal megölte: igen vagy nem?

Bűnös-e vádlott, ifjabb Regula Ede abban, hogy miután elhatározását, hogy Czeisler Henrik korcsmárostól jogtalan módon pénzt szerez és a kivített tüzetesen átgondolta, anélkül, hogy akaratának szabad elhatározási képességével nem bírt vagy elmetehetségében meg volt zavarva, 1911 augusztus 5-ről 6-ra virradó éjjelen Edelenyben *Czeisler Gizellát* egymagában vagy más egyénnel együtt és közösen fejszével ejtett sebzésekkel előre megfontolt szándékkal megölte: igen vagy nem?

Bűnös-e vádlott, ifj. Regula Ede abban, hogy miután elhatározta, hogy Czeisler Henrik korcsmárostól jogtalan módon pénzt szerez és a kivített tüzetesen átgondolta, anélkül, hogy akaratának szabad elhatározási képességével nem bírt vagy elmetehetségében meg volt zavarva, 1911 augusztus 5-éről 6-ára virradó éjjelen Edelenyben a Czeisler Henrik lakásába hatolva Czeisler Henrik, ennek felesége és nővére ellen alkalmazott azon erőszakkal, amelynek folytán mind a hárman életüket veszítették, Czeisler Henrik birtokában lévő 200 korona készpénzt, amely rá nézve idegen ingót képezett, egymagában vagy más egyénnel együtt és közösen jogtalan ellulajdonítás céljából elvett, igen vagy nem?

Az esküdtek tehát háromszoros gyilkosságban és rablásban mondták ki bűnösnek Regulát.

A bíróság az esküdtek igazmondása után bevezette Regula Edét, akinek arcát halálos sápadtság önti el. Szeme sirástól vörös.

Az elnök fölolvassa az esküdtek verdiktjét, amit Regula, ugylátszik, nem értett meg, mert egy arcizma sem rándult meg. Amikor az ügyész az elnök fölszólítására halált kért a vádlott fejére, vonásai eltorzultak és hangosan zokogni kezdett.

Lengyel Zoltán védő kéri a bírakat, hogy legyenek könyörületsek a vádlottal szemben és vegyék figyelembe a nagyszámu enyhítő körülményeket.

Köszegi Armand dr., a sértett fél képviselője a sértettek magánjogi igényét 850 koronában állapította meg.

A bíróság ezután visszavonult, hogy az esküdtek verdiktje alapján meghozza ítéletét. Háromnegyed óra hosszúságú tartó tanácskozás után, körülbelül fél 8 óra tájban bevonult a törvényszék a terembe. Az elnök elrendeli, hogy a vádlottat vezessék be. A közönség lázas izgalommal várja az ítélet kihirdetését és mindenki a padok tetejére áll. Regula a szuronyos fegyörök előtt bejön, zsebkendővel eltakarja a szemét és jobbát a szíve fölött tartja.

Elnök: Ofelsége a király nevében! A törvényszék mint esküdttörvényszék a ma letárgyalt ügyben a következőleg ítél: Miután az esküdtek a hozzájuk intézett főkérdésekre hétnél több igennel feleltek, ennél fogva a kir. törvényszék mint esküdttörvényszék a *Btkv. 278. szakaszába ütköző három rendbeli gyilkosság büntette miatt és a 344. szakaszba ütköző egyrendbeli rablás büntette miatt kétél általi halálbüntetésre ítéli.*

A büntetés kiszabásánál enyhítő körülménynek vette a bíróság büntetlen előéletét, fiatal korát és részbeni beismerését. Súlyosított körülménynek vette azonban, hogy a vádlott három ember életét oltotta ki, hogy amellet rabolt is és hogy olyan emberek barátságába csempészte magát, akiket aljas szándékból, nyereszkedő vágyból kirabolt és megölt és azt, hogy a vizsgálat és a tárgyalás során ártatlan embereket akart a bűncselekménybe keverni.

A közzéadló kijelenti, hogy megnyugszik az ítéletben és semmiségi panaszát visszavonja.

Elnök (Regulához): Megértette az ítéletet? Semmiségi panaszt jelenthet be.

Regula hangosan zokog, de egy szót sem szól.

Lengyel Zoltán védő az ítélet ellen a 385. §. 1. b) valamint 2. pontja alapján *semmiségi panaszt jelent be* és az összes eddigi semmiségi panaszokat föntartja.

Elnök: Regula Ede, értse meg, van joga semmiségi panaszt bejelenteni az ítélet ellen. Kérjen tanácsot a védőjétől.

Regula az arcát még mindig eltakarva tartja és egy szóval sem felel az elnök szavaira.

Lengyel Zoltán kijelenti, hogy a vádlottnak szólania kell.

Az elnök újból fölszólítja Regulát, a ki végre halk hangon kijelenti: A védő urra bízom.

Elnök (Regulához): Miután ilyen súlyos büntetést kapott, ofelsége a királyhoz folyamodhat kegyelemért.

Regula sir és nem szól semmit. Végére hosszas nógatásra bejelenti, hogy *folyamodni akar*. Az elnök ennek következtében fölkéri *Lengyel Zoltán* védőt, hogy három nap alatt adja be a felségfolyamodványt.

A törvényszék visszavonul, hogy a közzéadlóval együtt tanácskozzék a kegyelmi kérvény fölött.

A törvényszék folyosóit, valamint a törvényszék előtti utcát sűrű néptömeg lepte el. Az ítélet híre villámgyorsan elterjedt a városban. Meglepetést keltett, mert *Lengyel Zoltán* védőbeszéde után általános volt a vélemény, hogy a vádlottat csak életfogytiglani fegyházra fogják ítélni.

♦♦♦

Az ausztriai pártgyűlés.

Üdvözlő beszédek. — A tárgyalás megkezdése.

A *Népszava* keddi számában közöltük az ausztriai német szociáldemokrata párt kongresszusának a megnyitására szóló tudósítást. Alább közöljük rövid kivonatban a külföldi vendégek üdvözlő beszédeit, amelyek még szintén vasárnap hangzottak el.

Üdvözlő beszédek.

Müller (Berlin)

elvtárs a németországi szociáldemokrata párt üdvözlését tolmácsolja. Kifejti, hogy a németországi párt a külföldi pártok működését a legnagyobb érdeklődéssel kísérte mindig. A német párt születésétől fogva mindig nemzetközi párt volt és a nemzetköziséget sohasem tekintette dekorációnak. A német párt figyelemmel kísérte az ausztriai pártot a választójogért való küzdelméért és a választásokon való győzelmét. Emlékeztet az 1907. évi választásokra, amikor a német elvtársak szorongó szívvel lesték a választás eredményét. Tudták természetesen, hogy a második választás sokkal nehezebben megy, mert az ellenfél is jobban fölfegyverkezett. A második választásnál különösen örültek a német elvtársak annak, hogy a klerikálisokat sikerült Bécsben leverni. Ez a vereség a hatását még az ország határain túl, Németországban is érezte, ahol szintén nagy szerepet játszik a klerikalizmus. Sok elmaradott vidéki községben még erős gyökere van. A német elvtársak látták, hogy az agráriusok képviselői mennyire örültek nálunk a szeptember 17-iki bécsi éhségforradalomnak. Beszél ezután a drágaságról, amely a tömegeket fölizgatta. Bismarck annak idején a közvetett adók tárgyalásánál azt mondta, hogy a dohány, szivar és sör a munkások számára luxuscikkek. *Ma a tej és a kenyér lett a tömegek luxuscikke.* Végül örömmel állapítja meg, hogy az ausztriai párt derek munkát végzett és szépen fejlődött és azzal a kivánsággal fejezi be a szavait, hogy az ausztriai párt a jövőben is, mint eddig, a nemzetköziség fájának egyik legvirágzóbb ága lesz.

Élénk helyesléssel fogadott beszéde után

Kautsky elvtárs

emelkedett szólásra. Tisztelt elvtársak — kezdte beszédét — zavarban vagyok, ha meg kell mondanom, hogy melyik nemzethez tartozom. Mert az a sajátságos előnyöm van, hogy egyikhez sem tartozom. Pernerstorfer volt szíves reám, öreg ausztriaira gondolni. Ausztriai vagyok, öreg is vagyok, de épp így vagyok németországi is. A németországi szociáldemokrata párt nevében nem szükséges üdvözlőnöm önöket, mert azt már Müller elvégezte. Még mindig osztrák vagyok annyiban, amennyiben a nemzetköziség kötelékénél belsőbb kapcsolatot érzek önökkel. Ismerem az osztrák mizériákat és tudom, milyen nagy nehézségeket kell itt leküzdeni; elég sokáig voltam külföldön, úgy, hogy tudom, milyen szakadék választja el önöket a modern kulturállamtól. Azonban cseh és német is vagyok. Ha a nemzetiségi különválást szigoruan végre akarnák hajtani, akkor ketté kellene vágni magamat. (Derűltség.) Cseh apától és cseh anyától származom és tizenhét éves koromban fanatikus cseh nacionalista voltam. Elmondja ezután, hogyan lett szocialista. Az elvtársak minél jobban ápolják a szocializmus ideáljait, annál hamarabb és könnyebben végeznek a nacionalizmussal. Az ausztriai proletariátus már régóta folytat harcot a nacionalizmus ellen. Ez ausztriai ügy; de érdekli minden országot. A burzsoázia igyekszik a nacionalizmus konkolyát elhinteni a munkásság között. Azt akarják, hogy az egyik nemzetiség munkásai bizalmatlanok legyenek a másik nemzetiség munkásaival szemben, azt akarják elérni, hogy egymásban ne a testvért, hanem az ellenséget lássák. A burzsoázia az imperializmus korába lépett, mert csak ebben folytathatja a kapitalizmust, amely azonban előbb vagy utóbb világháborúra kell hogy vezessen. A kapitalista fejlődés oda vezet, hogy a burzsoázia elé ezt a kérdést állítja: *Szocializmus vagy világháború!*

De a proletariátus ma nagy hatalom. Háborút folytatni a proletariátus akarata ellenére, súlyos felelősséget jelent. Ezért látjuk, hogy a kapitalisták mindenütt uszítanak és éppen ezért a nemzetköziség a legpraktikusabb földadatok egyike, amelyet nekünk fejlesztenünk kell. Itt a nacionalizmus